

Sygn. akt XII Ga 198/13

WYROK

W IMIENIU PRZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, XII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Dariusz Janiszewski

Sędziowie: del. SR Magdalena Kiedrowicz - Kopeć (spr.)

SSO Grażyna Tarkowska

Protokolant: stażysta Robert Cisek

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa „Ośrodek Sportu i Rekreacji Gminy S.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko (...) spółka akcyjna w G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 15 lutego 2013 r., sygn. akt VI GC 628/12

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1) w punkcie I (pierwszym) w ten sposób, że obniża zasądzoną od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w G. na rzecz powoda „Ośrodka Sportu i Rekreacji Gminy S.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwotę 962,44 zł (słownie: dziewięćset sześćdziesiąt dwa złote 44/100) wraz z odsetkami w ustawowej wysokości od 12 listopada 2012 r. do dnia zapłaty - do kwoty 303,28 zł (słownie: trzysta trzy złote 28/100) wraz z odsetkami w ustawowej wysokości od 12 listopada 2012 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddala;

2) w punkcie III (trzecim) w ten sposób, że zasądza od powoda „Ośrodka Sportu i Rekreacji Gminy S.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w G. kwotę 74,85 zł (siedemdziesiąt cztery złote 85/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

II. oddala apelację w pozostałej części.

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 66,84 zł (sześćdziesiąt sześć złotych 84/100) tytułem kosztów procesu za postępowanie przed sądem II instancji, w tym kwotę 33,28 zł (trzydzieści trzy złote 28/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XII Ga 198/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Słupsku w sprawie o sygn. akt VI GC 628/12 zasądził od pozwanego (...) S.A. w G. na rzecz powoda Ośrodka Sportu i Rekreacji (...) spółka z o.o. w R. kwotę 962, 44 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 listopada 2012 r. w wysokości 13 % w stosunku rocznym (punkt I wyroku); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt II wyroku); zasądził od pozwanego (...) S.A. w G. na rzecz powoda Ośrodka Sportu i Rekreacji (...) spółka z o.o. w R. kwotę 248 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt III wyroku).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie ustalonego w następujący sposób stanu faktycznego:

Strony sporu łączy kompleksowa umowa z dnia 28.08.2009 r. o dostarczanie dla powoda energii elektrycznej. Strony określili w niej wartość mocy umownej, a także to, że w razie przekroczenia tej mocy powód będzie obciążony dodatkową opłatą. Ustalono ponadto, że pozwany zobowiązuje się rozpatrywać wnioski i reklamacje powoda w sprawie rozliczeń nie później niż w terminie 14 dni od złożenia reklamacji (§8 ust. 5 pkt 8). Powód zapłacił pozwanemu cenę za sprzedaną energię elektryczną na podstawie wystawionych przez pozwanego faktury VAT za okres lipiec - listopad. W fakturach tych pozwany naliczał powodowi opłaty za przekroczenie mocy umownej. Z tego ostatniego tytułu powód zapłacił pozwanemu w sumie kwotę 35.417,53 zł. Pismem z dnia 25.08.2010r. powód zareklamował należność z tytułu przekroczenia mocy umownej w fakturze za lipiec 2010 r. i wskazał pozwanemu, że nie zaszły żadne okoliczności uzasadniające znaczne zwiększenie zużycia energii elektrycznej. Pozwany nie zareagował na powyższe pismo. Powód ponowił reklamację w piśmie z 28.12.2010 r. wnosząc jednocześnie o sprawdzenie prawidłowości działania układu pomiarowego. Powyższe pismo powód skierował do (...) S.A. Odział w S.. W wyniku powyższego (...) S.A. Odział w S. pismem z 30.12.2012r. stwierdził nieprawidłowości w działaniu układu pomiarowego i poinformował pozwanego, iż wykonano korekty wskazań oraz poprosił o wystawienie powodowi faktur korygujących z tego tytułu. Pozwany w dniu 11.01.2011r. wystawił 5 faktur korygujących, w których sumę opłat za przekroczenie mocy umownej obniżono do kwoty 35.417,53 zł. Powyższą kwotę pozwany zwrócił powodowi w dniu 03.02.2011r. W dniu 07.02.2011r. powód wystawił pozwanemu notę odsetkową z tytułu zwłoki w zwrocie powyższej opłaty za przekroczenie mocy umownej. Powód naliczył odsetki od zwróconej kwoty w łącznej wysokości 1505 zł i wezwał pozwanego do zapłaty tej kwoty. Pozwany odmówił zapłaty. Powód wystąpił o zapłatę kwoty 500 zł z tytułu częściowego zwrotu skapitalizowanych odsetek liczonych od niezasadnie naliczonej opłaty za przekroczenie mocy umownej. W sprawie tej (sygn. akt VI GC 476/11) w sprzeciwie od upominawczego nakazu zapłaty pozwany wywodził, iż nie dokonuje samodzielnie sprawdzenia układów pomiarowych, ani odczytów licznika, lecz dane te otrzymuje od operatora systemu dystrybucyjnego – (...) S.A. i reklamację powoda przekazał do tej spółki. Wyrokiem z dnia 18.11.2012r. zasądzone od pozwanej na rzecz powódki kwotę 500 zł z odsetkami i kosztami procesu. Powyższego wyroku pozwany nie zaskarżył.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że bezsporne jest w niniejszej sprawie, że pozwany niezasadnie naliczył powodowi zawyżoną opłatę za przekroczenie mocy umownej, którą to opłatę zwrócił powodowi, natomiast spór sprowadza się do tego, czy pozwany zwrócił powodowi powyższe świadczenie z opóźnieniem, za co powód może żądać odsetek z mocy art. 481§1 k.c. Sąd Rejonowy odnosząc się do zarzutu pozwanego, że reklamacja, jaką złożył powód nie została złożona wobec niego, lecz wobec spółki niezależnej tj. E.-Operator stwierdził, że choć spółka pozwana i (...) S.A. to spółki samodzielne, to jednak ze sobą powiązane i nie może to prowadzić do negatywnych konsekwencji dla powoda.

Ponadto Sąd Rejonowy uznał za bezzasadny zarzut pozwanego, że roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy a powódka nie wezwała jej do zwrotu świadczenia za okres sierpień – listopad 2010r.

Sąd I instancji stanął na stanowisku, że termin do zwrotu nienależnego świadczenia należy liczyć po upływie 14 dni na rozpatrzenie reklamacji tj. od pierwszego pisma zawierającego reklamację tj. od 25.08.2010 r., a pismo zawierające reklamację uznać należy za wezwanie pozwanego do zwrotu spełnionego nienależnie świadczenia i za kwestionujące wystawione faktury VAT z tytułu przekroczenia mocy umownej. Sąd Rejonowy przyjął, że pozwany pozostawał w opóźnieniu w zwrocie tego świadczenia od następnego dnia po zapłacie tego świadczenia przez powoda od każdej kolejnej faktury VAT i obciążenia powoda tym nienależnym świadczeniem. Sąd orzekający wyjaśnił, że uwzględniając 3 dni na doręczenie pisma zawierającego reklamację, termin na jej rozpatrzenie upłynął w dniu 04.09.2010r., wobec czego pozwany pozostaje w opóźnieniu w zwrocie nienależnego świadczenia z faktury (...) od 05.09.2010r. do dnia

03.02.2011r., a odsetki ustawowe za ten okres od kwoty 11.719,63 zł stanowią 634,47 zł. Przy tym Sąd I instancji miał na uwadze, że w sprawie VI GC 476/11 z tego tytułu zasądzone kwotę 500 zł, w związku z czym pozostaje z tego tytułu kwota 134,47 zł. Sąd Rejonowy stwierdził, że opóźnienie w zwrocie kolejnych opłat z tego tytułu należy liczyć od następnego dnia zapłaty tych kwot przez powoda do dnia ich zwrotu przez pozwanego - z faktury (...) od kwoty 7.225,76 zł od 26.10.2010r. do 03.02.2011r. co daje kwotę odsetek 259,69 zł; z faktury (...) od kwoty 8.421,97 zł od 25.09.2010r. do 03.02.2011r. co daje kwotę odsetek 395,95 zł; z faktury (...) od kwoty 5.560,76 zł od 26.11.2010r. do 03.02.2011r. co daje kwotę odsetek 138,64 zł; z faktury (...) od kwoty 2.489,41 zł od 28.12.2010r. do 03.02.2011r. co daje kwotę odsetek 33,69 zł. Ostatecznie Sąd Rejonowy uznał, że suma tych skapitalizowanych odsetek daje kwotę 962,44 zł i w tym zakresie powództwo jest zasadne (art. 481§1 i 2 k.c.) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu (art. 482 k.c.), w pozostałym zaś zakresie powództwo jako bezzasadne należało oddalić, o czym orzeczono w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo i zarzucając mu:

- obrazę przepisów prawa procesowego, która miała istotny wpływ na wynik postępowania poprzez naruszenie:
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów na rzecz dowolnej oceny, poprzez przyjęcie, iż powód udowodnił zasadność roszczenia, podczas gdy z całokształtu materiału dowodowego wynika, że pozwany nie pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem nienależnego świadczenia, w szczególności poprzez uznanie, że reklamacja powoda z dnia 25 sierpnia 2010 r. obejmowała również okres sierpień – listopad 2010 r., podczas gdy dopiero pismo powoda z dnia 28 grudnia 2010 r. wskazywało na ten okres;
- art. 229 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie polegające na bezzasadnej odmowie uznania przyznanych przez stronę powodową okoliczności w postaci złożenia reklamacji z dnia 28 grudnia 2010 r. związanej z naliczaniem nienależnej opłaty podmiotowi innemu niż pozwany, a przez to brak wezwania pozwanego do zwrotu nienależnego świadczenia, jako okoliczność niewymagającą dowodzenia;
- obrazę przepisów prawa materialnego:
- art. 455 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, podczas gdy pozwany spełnił dobrowolnie i niezwłocznie świadczenie na rzecz powoda;
- art. 476 k.c. w zw. z art. 481 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie w sytuacji, gdy pozwany nie pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia pieniężnego (zwrotem nienależnego świadczenia), tj. pozwany nie pozostawał w opóźnieniu zwrotu kwoty 23.697,90 za okres sierpień – listopad 2010 r. od dnia 05 września 2010 r.

Skarżący wniósł o:

- zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa również, co do kwoty 962,44 zł oraz zasądzonych od niej należności ubocznych;
- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w obu instancjach, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

ewentualnie o:

- w razie uznania przez Sąd II instancji, że zachodzą przesłanki z art. 386 § 4 k.p.c., uchylene wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Słupsku oraz pozostawienie temu Sądowi orzeczenia o kosztach instancji odwoławczej.

W uzasadnieniu apelacji skarżący argumentował, iż w rozpoznawanej sprawie nie doszło

w ogóle do opóźnienia w zwrocie nienależnego świadczenia. Pismo powoda z dnia 25 sierpnia 2010r. zawierało reklamację wyłącznie za miesiąc lipiec 2010, a więc jego zdaniem naliczenie odsetek od nienależnego świadczenia za okres sierpień – listopad 2010r. nie może nastąpić od dnia 5 września 2010r. Ponadto wskazał, że jeżeliby uznać, że reklamacja z dnia 28 grudnia 2010r. miała trafić do pozwanego i przez niego zostać rozpoznana, to termin 14 dni na jej rozpatrzenie winien biec od dowiedzenia się o reklamacji tj. od dnia 30 grudnia 2010r. do dnia 13 stycznia 2011r. Ewentualne odsetki ustawowe winny zatem obejmować jedynie okres od 14.01.2011r. do 3.02.2011r.

Powód w odpowiedzi na apelację pozwanego wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w części.

W ocenie Sądu Okręgowego nie zasługuje na uwzględnienie zarzut skarżącego, iż w okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Rejonowy naruszył przepisy prawa materialnego tj. przepis art. 476 k.c. w zw. z art. 481 k.c. Stanowisko pozwanego w tym zakresie uznać należy za błędne. Prawidłowo bowiem, w oparciu o zgromadzone w sprawie dowody - Sąd I instancji ustalił, iż pozwany spóźnił się ze zwrotem nienależnie spełnionego przez powoda świadczenia. Sąd Okręgowy w pełni zgadza się z dokonaną przez ten sąd wykładnią oświadczeń woli powoda zawartych w złożonych reklamacjach.

Stosownie do treści art. 65 §1 k.c. oświadczenia woli należy tak tłumaczyć jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostały złożone zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W ocenie Sądu Okręgowego dokonana przez Sąd I instancji wykładnia oświadczeń reklamacyjnych powoda jako zawierająca dorozumiane wezwanie do zwrotu spełnionego nienależnie świadczenia, przy uwzględnieniu treści łączącego strony stosunku zobowiązaniowego w szczególności § 8 ust. 5 pkt 8 umowy uwzględnia obiektywny model wykładni oświadczeń woli określony powołanym przepisem.

W § 8 ust. 5 pkt 8 umowy kompleksowej zawartej pomiędzy (...) S.A. w G., a Ośrodkiem Sportu i Rekreacji (...) sp. z o.o. w R. ustalono, iż pozwany zobowiązuje się rozpatrywać wnioski i reklamacje powoda w sprawie rozliczeń nie później niż w terminie 14 dni od złożenia reklamacji. W ocenie Sądu Okręgowego, przy tak sformułowanym postanowieniu umownym, w sytuacji gdy reklamacja dotyczy nieprawidłowości w naliczeniu opłat za energię wobec przyjęcia, iż powód przekroczył moc zamówioną kierując się zarówno ustalonymi zwyczajami, zasadami współżycia społecznego a w szczególności intencją powoda uzasadnione było przyjęcie, iż reklamacja zawiera w sobie również wezwanie do zwrotu nienależnie spełnionego świadczenia po bezskutecznym upływie 14 dni na jej rozpoznanie przez pozwanego. Powyższego wniosku nie zmienia, co słusznie podkreślił Sąd Rejonowy, że w pismach tych powódka nie podała żadnej kwoty, gdyż dopiero czynności sprawdzające układ pomiarowy doprowadziły do ustalenia, czy faktycznie powódka przekroczyła moc umowną i o ile. Powódka składając reklamację nie wiedziała zatem o jaką kwotę nienależnie świadczyła.

Jednakże zdaniem Sądu Okręgowego rację ma skarżący, iż Sąd I instancji naruszył przepisy postępowania tj. art. 233 §1 k.p.c. i przekroczył granice swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, iż reklamacja powoda z dnia 25 sierpnia 2010r. stanowiła również wezwanie do zwrotu nienależnego świadczenia powoda spełnionego na skutek błędnego naliczenia opłat energii za przekroczenie ustalonego umownie limitu zużycia energii za okres sierpień – listopad 2010r. Podkreślenia wymaga, że powód ewidentnie w tym piśmie odniósł się tylko do należności za miesiąc lipiec 2010 r. Dokonana zatem w tym zakresie przez Sąd I instancji ocena narusza zasady logicznego myślenia, doświadczenia zawodowego i sprzeczna jest z przepisami art. 455 k.c. Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, na co słusznie zwrócił uwagę skarżący, reklamacja złożona w piśmie z dnia 25 sierpnia 2010r., a stanowiąca żądanie zwrotu nienależnego świadczenia naliczonego fakturą nr (...) z dnia 31.07.2010r. nie może z oczywistych względów odnieść skutku jako

wezwanie do zwrotu nienależnie spełnionych świadczeń za okres sierpień – listopad 2010r. a zapłaconych przez powoda dopiero w dniach 24.09.2010r, 25.10.2010r., 25.11.2010r. i 27.12.2010r. Skoro w chwili składania reklamacji z dnia 25.08.2010r. powód jeszcze nienależnie nie świadczył to nieprawidłowe było przyjęcie przez Sąd I instancji, iż z uwagi na kwestionowanie przez powoda prawidłowości naliczenia opłat za energię w ogóle, pismo z dnia 25 sierpnia 2010r. stanowi wezwanie do zwrotu wszystkich błędnie naliczonych i następnie zapłaconych przez powoda kwot.

Powódka nienależnie świadczyła wobec pozwanego płacąc zawyżone należności za energię w wymienionych powyższe dniach. Dopiero zatem od chwili zapłaty tych należności powstało po jej stronie roszczenie o zwrot tych świadczeń. W tej sytuacji wezwanie do zwrotu nienależnego świadczenia mogło nastąpić dopiero po dacie jego spełnienia. Wymagalność tego roszczenia, stosownie do treści art. 454 k.c. powstawała z momentem wezwania pozwanego do jego zwrotu. Takim wezwaniem dotyczącym zwrotu nienależnie zapłaconych świadczeń za okres sierpień – listopad 2010r. była reklamacja złożona przez powódkę w piśmie z dnia 28 grudnia 2010r., a która dotarła do pozwanego w dniu 30 grudnia 2010r. Stosownie zatem do treści przepisu art. 61§1 k.c. dopiero w tym dniu do pozwanej doszło oświadczenie o reklamacji dokonanych naliczeń stanowiące jednocześnie wezwanie do zapłaty. W tej sytuacji uznać należy, iż pozwany popadł w opóźnienie (art. 481 §1 k.c.) ze zwrotem nienależnie spełnionego przez powódkę świadczenia po upływie 14 dni do dnia 30.12.2010r. tj. począwszy od 14 stycznia 2011r.

Reasumując powyższe ustalenia, w przekonaniu Sądu Okręgowego przyjąć należy, że powód złożył dwie reklamacje - pierwszą z dnia 25 sierpnia 2010 r., która odnosiła się do należności za miesiąc lipiec 2010 r. oraz drugą z dnia 28 grudnia 2010 r., która odnosiła się ponownie do należności za miesiąc lipiec 2010 r. ale i do należności za miesiące sierpień – listopad 2010 r.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia jedynie w zakresie opóźnienia w zwrocie nienależnego świadczenia z faktury (...) – za miesiąc lipiec 2010 r., gdyż w tym przypadku termin do zwrotu nienależnego świadczenia należy liczyć po upływie 14 dni na rozpatrzenie reklamacji tj. od pierwszego pisma zawierającego reklamację z dnia 25 sierpnia 2010 r. W tym stanie rzeczy jeżeli pozwany dokonał zwrotu opłaty za przekroczenie mocy umownej w dniu 03 lutego 2011 r. to odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia w zwrocie nienależnego świadczenia z faktury za miesiąc lipiec od kwoty 11.719,63 zł stanowią 634,47 zł. Przy tym uwzględnić należało, że w sprawie VI GC 476/11 Sądu Rejonowego w Słupsku z tego tytułu zasądzono kwotę 500 zł, wobec czego pozostała do zasądzenia z tego tytułu kwota 134,47 zł.

Odnośnie do pozostałych roszczeń odsetkowych powoda - skoro reklamacja z dnia 28 grudnia 2010 r. została przekazana pozwanemu w dniu 30 grudnia 2010 r., to od tej daty rozpoczął bieg 14 dniowy termin jej rozpatrzenia, w konsekwencji czego odsetki ustawowe powinny być naliczane od dnia 14 stycznia 2011 r. do 03 lutego 2011 r. – data zwrotu opłat za przekroczenie mocy umownej. I tak, sumując kwoty należności : 8.421, 97 zł za miesiąc sierpień, 7.225, 76 zł za miesiąc wrzesień, 5.560, 76 zł za miesiąc październik, 2.489, 41 zł za miesiąc listopada, co daje kwotę 23.697, 90 zł, przy 20 dniach opóźnienia w spełnieniu świadczenia suma należnych odsetek daje kwotę 168,81 zł.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy przyjął, że roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie jedynie co do kwoty 303, 28 zł.

Stosownie, więc do powyższych motywów Sąd Okręgowy zmienił rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmieniając pkt I zaskarżonego wyroku, w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego (...) S.A. w G. na rzecz powoda Ośrodka Sportu i Rekreacji (...) spółka z o.o. w R. kwotę 962, 44 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 listopada 2012 r. do dnia zapłaty obniżył do kwoty 303, 28 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 listopada 2012 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo jako nie zasadne oddalił. W pozostałym zakresie nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego oddalił ją na mocy art. 385 k.p.c.

Stosownie do zmienionego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy rozliczył również koszty postępowania przeprowadzonego przed Sądem I instancji. Sąd Okręgowy miał na względzie, że powód wskazał kwotę 1.005 zł, jako wartość przedmiotu sporu, powództwo było zasadne co do kwoty 303, 28 zł, a więc powód wygrał sprawę w 30,18 %, a pozwany w 69,82 %. Na koszty poniesione przez powoda składają się: opłata od pozwu - 51 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 180 zł,

opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł, łącznie – 248 zł. Pozwany poniósł koszty wynagrodzenia pełnomocnika – 180 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa - 17 zł, łącznie – 197 zł. W sprawie należało, zastosować dyspozycję art. 100 k.p.c. i koszty stosunkowo rozdzielić. W konsekwencji należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 74, 85 zł. Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji stanowił art. 100 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349, ze zm.) i w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348, ze późn. zm.).

O kosztach postępowania przed sądem drugiej instancji orzeczono w oparciu o przepisy art. 100 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349, ze zm.) i w zw. z § 6 ust. 2 i § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348, ze późn. zm.).